

Národní filmové muzeum by rády rozjely studentky

Adéla Mrázová a Terezie Křížková během studia zkoumaly, kde by u nás mohlo vyrůst Národní filmové muzeum. Nakonec došly k tomu, že by si mohly založit vlastní. Prvním krokem je expozice v paláci Chicago na Národní třídě.

Petr Svorník

„Viděla jsem hodně muzeí v zahraničí, třeba muzeum námořnictví v Amsterdamu. To jsou velká hřiště, kde děti řadí. Takže já si pod slovem muzeum představím velkou zábavu,“ říká Adéla Mrázová, stále ještě studentka filmové vědy na Univerzitě Karlově.

S ní a s její spolužačkou Terezií Křížkovskou si povídáme v paláci Chicago na pražské Národní třídě, kde je přinejmenším do 30. dubna k vidění jejich výstava Na film! 2.

Spíše než expozici opravdu připomíná hru, kde se člověk jen tak mimochodem i něco dozví.

Němý film hlasem doprovází Alexander Hemala, přesněji řečeno jeho hologram (pohyblivý trojrozměrný obraz), a animované

snímky tu děti nesledují, ale rovnou natáčejí. „Mohou použít vlastní rekvizity. Jednotlivé snímky vyfotí na tabletu a film si odešlou na e-mail,“ doplňuje Křížková.

„Nechtěly jsme vzít filmovou techniku a vystavit ji za sklem,“ navazuje Mrázová, „máme tu hologram i virtuální realitu, a stejně

máme co dělat, abychom udržely pozornost dětí.“

Program mají rozdělený jasně: dopoledne provádí děti, odpoledne dospělí. A mezitím mi vyprávějí příběh, jak dvě studentky zaujaly svým nápadem stovky lidí, oscarového režiséra i jeden český šlechtický rod. →

Během kampaně, kdy žádaly veřejnost o příspěvky na svou expozici, sehrály v doprovodném videu scénky z českých filmů, například *Divka na koštěti*.

Adéla Mrázová (vlevo) a Terezie Křížkovská zatím vedou jen dočasnou expozici, v budoucnu by rády zprovoznily stále Národní filmové muzeum.

Inspirace pod mostem

Obě spolužačky se poprvé sešly na úplně jiném školním projektu – zkoumaly totiž východoevropské sci-fi. „Navštívily jsme tehdy třeba maďarské Muzeum totality. Tam se pracuje s atmosférou, například vstupíte do výslechové místnosti a slyšíte zvuky a hlasy jako při skutečném výslechu,“ dává Mrázová příklad.

Studentky začaly ještě v prvním ročníku zkoumat i to, jak se s filmovým médiem pracuje v muzeích v jiných zemích. „Například Polsko své Národní filmové muzeum má, v Německu je takových muzeí dokonce několik,“ popisuje.

„Teoreticky jsme zkoumaly, jestli by v České republice mělo smysl Národní filmové muzeum budovat, kde by mohlo sídlit nebo kde by mohla vyrůst jeho nová budova,“ pokračuje studentka.

Celý projekt měl být zakončen malou výstavou pro úzkou odbornou veřejnost. Během návštěvy muzea Karla Zemana si Adéla tehdy položila otázku, proč vlastně muzeum rovnou nezaložit. „Na něm je vidět, že to jde,“ jmenuje muzeum pod Karlovým mostem, které v roce 2012 také založili dva mladí nadšenci, filmař Ondřej Beránek a výtvarník Jakub Fabel.

Na začátku věděly vlastně jen to, že nechtějí jít cestou klasického muzea s vitrínami a popisky. „Takové výstavy jsou, například v Národním technickém muzeu. Neříkáme, že to je lepší nebo horší, ale chtěly jsme jinou expozici,“ říká Adéla. Studentky chtěly, aby si na filmové výstavě mohli lidé hrát, ať už staří či mladí.

Svůj projekt nazvaly odvážně, pod zkratkou NaFiLM se totiž ukrývá ono (původně jen teoretické) Národní filmové muzeum. A peníze sbíraly podobně, jako se vybíralo na Národní divadlo: veřejnou sbírkou, byť v poněkud moderní verzi.

Perníčky pro mecenáše

Na internetových stránkách hithit.cz spustily Adéla a Terezie tzv. crowdfundingovou kampaň (z anglických slov crowd – dav a fund – podpořit). Funguje tak, že tvůrci na internetu představí svoji myšlenku, uvedou cílovou částku, kterou na zaplacení projektu potřebují, a požádají lidi o finanční pomoc. Podle výše příspěvné částky pak dostane každý mecenáš vždy něco na oplátku.

Odměnou pochopitelně byly hlavně lístky na budoucí výstavu, vedle toho však Adéla s Terezíí prodávaly i perníčky ve tvaru fil-

mových klapek nebo náušnice z negativu, vše vlastní výroby. Zaujaly i originálním doprovodným videem, kde si zahrály scénky z klasických českých filmů jako třeba Sedmikrásky nebo Spalovač mrtvol.

Podporu jim během 45 dnů, kdy se peníze sbíraly, vyslovil i Jiří Menzel nebo Jan Hřebejk. „Jiřího Menzela zaujalo hlavně to, že filmové muzeum chtějí dělat mladí lidé,“ tvrdí dívky.

Největší úspěch měl celer

Cílovou částku se nakonec povedlo vybrat. „Do té doby jsem si vystavila nanejvýš knížky v poličce, a najednou jsme měly připravit výstavu v muzeu Montanelli v Nerudově ulici, s nímž jsme se domluvily,“ pokračuje Adéla.

Úkol to byl o to těžší, že se rozhodly vzdělávat zábavně. Tak třeba nepřiliš poutavý poznatek o tom, že zvuk se k filmu často vyrábí až dodatečně. „Návštěvníci výstavy si mohli zvuk sami vyrobit. Vytvořily jsme ruchadla podle dobových vzorů, například stroj

Oslovily také Alexandra Hemalu. Když namuloval doprovod k němu filmu, natočily jej ze čtyř stran a z videa složily výsledný hologram.

na výrobu zvuku deště či větru,“ pokračují kurátorky.

U dětí nejvíce bodoval předmět, který bychom na filmové výstavě nečekali: řapíkatý celer. „Při zlomení vydá stejný zvuk, jako když se lámou kosti,“ vysvětluje Adéla. V akčních filmech tak ve skutečnosti slyšíme lámající se zeleninu.

Výstava slavila úspěch, podívat se přišla třeba dokumentaristka

Helena Třeštíková, která projekt také podpořila. Studentky však věděly, že v Nerudově ulici jsou jen dočasně. Po půl roce si musey najít nové místo, nebo s výstavou skončit.

„Umístily jsme na sociální sítě výzvu, že sháníme prostory, a odjely si vyčistit hlavu do Himálaje,“ vzpomíná Terezie. A zrovna ve chvíli, kdy překonávaly horský masív Annapurna, se jim na mobilním telefonu objevila nabídka: své prostory by rád zapůjčil šlechtický rod Kolowratů.

Přesídlily do paláce

Dominika Kolowrat-Krakovská jim nabídla jedno patro svého paláce Chicago na Národní třídě. Spojení studentek filmu a starobylého šlechtického rodu zní neobvykle, má však svůj důvod. „Rod loni slavil 120. výročí narození Alexandra Kolowrata, což byl nejen automobilový závodník, ale i významný producent a režisér,“ vysvětluje Křížkovská. Saša Kolowrat je považován za zakladatele rakouského filmového průmyslu, v jeho filmu Café Electric si jednu z prvních velkých rolí zahrála i Marlene Dietrichová.

„Pokud se nám podaří výstavu prodloužit, uvažujeme, že bychom jednu část věnovaly i Alexandru Kolowratovi,“ říká Mrázová. Zatím tu jsou části tři. První ukazuje, jak oko vnímá pohyblivý obraz. Zootrop, stroboskopické světlo, laterna magika – zní to jako nepřátelská cizí slova, ale jen do chvíle, než si je osaháte a sami uvedete do chodu. „Vše jsme vyrobily podle dobových přístrojů, pomáhali nám profesionální dřevaři i studenti z ostatních škol,“ říkájí autorky hrdě.

Díky virtuální realitě se podíváte na světovou výstavu v Saint Louis roku 1904. A nejspíš vás překvapí, že už tehdy byla tato technologie v módě, jen se jí říkalo Haleova Cesta kolem světa. „Byl to vagón, který stál na místě. Na jeho přední stěnu se však promítala jízda vlakem a lidé tak měli pocit, že cestují po světě,“ vysvětluje Terezie.

V další části si můžete vytvořit vlastní animovaný film, a komu by to připadalo málo tvůrčí, může si natočit film ve své vlastní hlavě. „To je poslední část výstavy věnovaná československé meziválečné avantgardě,“ vysvětluje zase Adéla. „Lidé ze skupiny Devětšil tvrdili, že nám klasický film bere představitost. Filmy proto vydávali knižně a v novinách, s pokyny pro kameramana, a divák si je musel představit,“ pokračuje. Vedle klasického kina tak v paláci Chicago najdete i to imaginární, kdy si nasadíte sluchátka na uši a podle režijních pokynů Jiřího Voskovce, Jaroslava Seiferta či Vítězslava Nezvala si „natočíte“ film ve své hlavě.

Jen ta ruchadla z předchozí výstavy do paláce Chicago nesměla. „V patrech okolo nás jsou právnické kanceláře, takže tvorba ruchů by je moc nepotěšila. Mohly jsme je umístit někam do skladu, ale to by byla škoda. Takže já mám doma stroj na výrobu zvuku deště, Terezie zase stroj na vítr,“ uzavírá Adéla pobaveně.

A kdo ví, třeba je v budoucnu znovu představí návštěvníkům. Od výstavy na Národní třídě to k vysněnému Národnímu filmovému muzeu nemůže být zase tak daleko. ■

Výstava Na film! 2: V pohybu trvá v pražském paláci Chicago (Národní 32) do 30. dubna, o prodloužení se jedná. Otevřeno úterý až neděle 13 až 19 hod. (dopoledne školní skupiny). Vstupné 80 Kč, snížené 60 Kč, skupiny 30 Kč.

nafilm.org